שם: _____ כיתה: _____

לסרטון (דקה)

הוֹסִיף שֶׁמֶן לַמְּדוּרָה

ביטוי שתורגם לעברית, וקדום מאוד

במשפט אחד: מי שגורם לריב או לכעס להחמיר, במקום להרגיע.

1 מתחו קו בין המילה לפירוש שלה

שֶׁמֶן ●	● נתן עוד
מְדוּרָה ●	● נוזל שמעלה להבה
הוֹסִיף ●	● אש גדולה בחוץ

2 השלימו את הפתגם

הוסיף _____

3 מרגיעים או מלהיבים

מה אפשר להגיד במקום להוסיף שמן?

המצב	מוסיפים שמן	מרגיעים
שני חברים רבים	**"הוא אמר עליך גרוע, תעשה לו משהו!"**	
אחיך כועס	**"נכון, הם מגעילים!"**	
קבוצה כועסת	**"תכתבו להם הכול!"**	

ועכשיו אתם:

מוסיפים שמן: _____

מרגיעים: _____

למורה

הוסיף שמן למדורה

לסרטון

מתאים ל: כיתות ד'–ח' **זמן:** כ-20 דקות

מטרת השיעור: להבין מהי הסלמה ולתרגל איך מרגיעים.

מהלך מוצע

1. **צפייה בסרטון (דקה).** סורקים את קוד ה-QR או נכנסים לעמוד באתר.
2. **דיון (5 דקות)**
   - מתי ראיתם מישהו מוסיף שמן למדורה? מה קרה אחר כך?
   - מה אפשר להגיד או לעשות כדי לכבות את האש?
   - האם קרה שהוספתם שמן בלי כוונה? מה הייתם עושים אחרת?
3. **משחק תפקידים (5 דקות).** משחק תפקידים: ריב קטן בין שני ילדים. שניים אחרים מנסים כל אחד תגובה: אחד מוסיף שמן, אחד מכבה. הכיתה מזהה מי עשה מה ומדברת על ההבדל.
4. **דף העבודה (5–10 דקות).**

רקע

זה לא פסוק מהתנ"ך. הביטוי לא נולד בעברית אלא תורגם אליה, כנראה דרך האנגלית (add fuel to the fire). אבל הוא קדום מאוד: כבר לפני יותר מאלפיים שנה כתב המשורר הרומי הורציוס, בלטינית:

> **oleum adde camino** (הורציוס, סאטירות 2.3)

בתרגום: "הוסף שמן לכבשן". גם בעברית וגם בלטינית זה שמן, ולא "דלק" כמו באנגלית. הדימוי הזה מוכר בעוד שפות, למשל ביפנית אומרים "לשפוך שמן על האש".

תשובות

- **1:** שֶׁמֶן = נוזל שמעלה להבה • מְדוּרָה = אש גדולה בחוץ • הוֹסִיף = נתן עוד
- **2:** שמן למדורה

3: דוגמאות לתשובות (אין נוסח אחד נכון)

- "בואו נחכה ונדבר אחרי ההפסקה."
- "בוא נשב רגע."
- "נחכה שנירגע ואז נכתוב."

פתגמים קרובים באתר

נר לאחד נר למאה • יתרון האור על החושך • אין סומכין על הנס